

Tuberkuloosin lääkehoito

Tuberkuloosibakteeri on hidaskasvuinen ja osa tuberkuloosibakteereista voi olla pitkään jakautumattomassa tilassa. Antibiootit tehoavat parhaiten jakautuviin bakteereihin. Lisäksi tuberkuloosibakteereiden suuressa joukossa saattaa olla muutamia, joihin jokin lääkkeistä ei vaikuta. Siksi hoidon alussa annetaan samanaikaisesti useaa eri lääkettä. Näin voidaan paremmin tuhota kaikki tuberkuloosibakteerit ja estää bakteerien kehittyminen lääkelle vastustuskykyisiksi eli resistenteiksi.

Tavallisimmat tuberkuloosin hoidossa käytettävät lääkkeet ovat

- rifampisiini
- isoniatsidi
- pyratsiiniamidi
- etambutoli

Tuberkuloosibakteerien tuhoamiseen menee pitkä aika. Tuberkuloosin lääkehoito kestää vähintään puoli vuotta, monasti pitempäänkin. Tavallisessa tapauksessa hoidon kahtena ensimmäisenä kuukautena käytetään neljää lääkettä, tämän jälkeen kahta lääkettä.

Yleensä tunnet olosi paremmaksi muutaman viikon hoidon jälkeen. Elimistössäsi on kuitenkin vielä eläviä tuberkuloosibakteereja. Vaikka sinulla ei enää olisikaan oireita, on tärkeää jatkaa lääkkeiden ottamista, kunnes kaikki bakteerit on tuhottu.

Tuberkuloosin lääkehoito aloitetaan sairaalassa. Lääkäri vastaa lääkehoidon yksilöllisestä suunnittelusta, lääkkeiden valinnasta ja annostelusta sekä hoidon pituudesta. Häneltä voit kysyä lääkehoidon yksityiskohtia.

Valvottu lääkehoito

Tuberkuloosilääkkeet annetaan valvotusti. Valvotusta lääkehoidosta käytetään myös nimitystä DOT (directly observed treatment). Joissain tapauksissa lääkehoidon seuranta voidaan toteuttaa myös videovalvottuna lääkehoitona VOT (video-observed treatment).

Sinulla on oikeus saada henkilökunnan tukea ja ohjausta koko hoitosi ajan. Hoidon pituuden ja runsaan lääkityksen vuoksi tuberkuloosilääkkeiden ottaminen säännöllisesti joka päivä ei ole helppoa. Lääkehoidon valvonnan tarkoitus on auttaa sinua ottamaan lääkkeitä säännöllisesti ja parantumaan mahdollisimman nopeasti.

Lääkkeet otetaan siten, että hoitaja tai muu työntekijä katsoo, että nielet jokaisen lääkeannoksen. Samalla hän seuraa lääkkeiden haittavaikutuksia ja vointiasi sekä vastaa kysymyksiisi. Pienille lapsille vanhemmat voivat antaa lääkkeitä ammattihenkilön valvomana.

Valvotun hoidon aloituksesta, muutoksista ja lopetuksesta päättää aina hoitava lääkäri. Sairaalassa hoitaja seuraa lääkkeiden ottoasi. Ennen kotiin lähtöä, sinun kanssasi sovitaan siitä, miten saat lääkkeitä sairaalasta lähtösi jälkeen. Lääkkeiden ottaminen voi tapahtua erikoissairaanhoidon

poliklinikalla, omalla terveysasemalla, työterveyshuollossa, koulussa kouluterveydenhoitajan valvomana tai turvapaikanhakijoiden kohdalla vastaanottokeskuksessa. Jos voitisi sitä edellyttää, kotisairaanhoidaja valvoo lääkkeiden ottamista kotonasi tai muussa asuinpaikassa. Valvottu lääkehoito pyritään toteuttamaan tilanteestasi riippuen viitenä–seitsemänä päivänä viikossa. Valvotun lääkehoidon toteutustavat vaihtelevat eri paikkakunnilla.

Tuberkuloosin lääkehoidon keskeyttäminen omin päin tai jonkun lääkkeen ottamatta jättäminen silloin tällöin voi olla vaarallista. Bakteerit lisääntyvät ja sairautesi jatkuu pitempään. Bakteerit voivat myös tulla vastustuskykyisiksi niille lääkkeille, joilla sinua hoidetaan. Voit joutua ottamaan uusia lääkkeitä, jos aikaisemmat lääkkeet eivät enää vaikuta. Uusia lääkkeitä täytyy syödä huomattavasti pitempään ja yleensä niistä aiheutuu enemmän haittavaikutuksia.

- Vain säännöllisesti nautitut tuberkuloosilääkkeet tuhoavat tuberkuloosibakteerit.
- Tuberkuloosi paranee, jos otat lääkkeet annettujen ohjeiden mukaan.
- Älä muuta tai keskeytä lääkehoitoa.
- Jatka lääkkeiden käyttöä, vaikka tuntisit voitisi jo paremmaksi.
- Lääkehoito poistaa tartuntavaaran.

Hoidon seuranta

Paranemistasi seurataan huolellisesti sairaalan poliklinikalla 1-2 kuukauden välein hoidon ajan. Seurantakäynneillä otetaan yleensä keuhkojen röntgenkuva ja verikokeita sekä tutkitaan ysköslimaa. Tällöin sinulla on mahdollisuus myös esittää lääkärille kysymyksiä.